

Szkolna lista tematów na wewnętrzny egzamin maturalny z języka polskiego
w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych
Nr 1 w Chojnie – rok szkolny 2009/ 2010 r.

I LITERATURA

1. Ślady wątków biograficznych w twórczości pisarza. Omów na podstawie analizy utworów wybranych autorów.
2. Motyw tułacza - emigranta – wygnańca w literaturze polskiej XIX i XX w. Przedstaw problem, analizując celowe dobrane utwory.
3. Motyw wędrowki w literaturze. Omów temat, przywołując utwory z różnych epok.
4. Literackie obrazy dworu polskiego. Przedstaw i zanalizuj opisy dworu i życia w nim w ujęciu różnych pisarzy.
5. Młodość jako temat i jako problem w literaturze XIX i XX w. Dokonaj interpretacji celowo wybranych utworów. Sformułuj własną opinię na ten temat.
6. Obraz domu rodzinnego w literaturze. Przedstaw różne ujęcia motywu domu.
7. Samotni z wyboru i samotni z konieczności. Scharakteryzuj sposoby kreowania takich bohaterów w utworach różnych epok.
8. Tragizm, drwina i ironia w literaturze współczesnej. Omów problem na celowo wybranych przykładach.
9. Literackie portrety ludzi zlagrowanych. Przedstaw je na podstawie analizy i interpretacji tzw. literatury obozowej.
10. Określ funkcje tradycji barokowej oraz estetyki brzydoty w twórczości Stanisława Grochowiaka.
11. Swoistość poezji dworskiej na tle literatury polskiego baroku. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
12. Dwór szlachecki w literaturze. Dokonaj analizy i interpretacji opisów dworu w ujęciu wybranych pisarzy polskich od XIV do XX wieku, wskazując funkcje tego motywu.
13. Dobre i złe oblicze szlachcica Sarmaty. Scharakteryzuj wybranych bohaterów literackich na celowo dobranych tekstach.
14. W jaki sposób współcześni twórcy dokonują reinterpretacji wątków i motywów biblijnych? Przeanalizuj wybrane przykłady.
15. Od Lady Makbet do Ofelii. Przedstaw różne sposoby kreacji bohaterek w wybranych dziełach Szekspira, zwracając uwagę na konstrukcję psychiki bohaterki, ewolucję jej poglądów i zachowań oraz znaczenie postaci dla rozwoju akcji.
16. Rozpacz jako naczelnym motyw literatury XX wieku. Przeanalizuj jego funkcjonowanie, odwołując się do interpretacji wybranych przykładów
17. Literackie kreacje władców i tyranów. Skonfrontuj ich wizerunki z XX wieku i z wybranej epoki wcześniejszej. Dokonaj analizy i interpretacji wybranych tekstów, uwzględnij odpowiednie konteksty historyczno-literackie.
18. Rola postaci fantastycznych w życiu człowieka. Omów zagadnienie na podstawie celowo dobranych tekstów.
19. Konflikt pokoleń w przekazie literackim. Na podstawie utworów z różnych epok, omów problem, uwzględniając źródła, przebieg i skutki konfliktu.
20. Małżeństwa literackie. Przedstaw zagadnienie, charakteryzując wybrane pary literackie.
21. Obraz wsi i chłopów w literaturze. Dokonaj analizy wybranych przykładów literackich.
22. Doświadczenie Holocaustu – pisarskie świadectwa z obu stron muru. Omów problem, analizując stosowne utwory literackie.
23. Romantyczne stereotypy i ich kontynuacja w utworach epok późniejszych. Omów zagadnienie i dokonaj jego oceny.

24. Mity polskiego romantyzmu. Ich kontynuacje – akceptacje i polemiki z nimi – w literaturze spadkobierców. Przedstaw problem na celowo dobranych tekstach.
25. Polacy w krzywym zwierciadle, czyli społeczeństwo w ujęciu satyrycznym. Jakimi sposobami pisarze kreują portrety o charakterze satyrycznym? Omów wybrane przykłady literackie.
26. Literackie portrety kobiet. Omów ich typy i funkcje na wybranych przykładach.
27. Dziecko – istota bezbronna czy mały buntownik? Przedstaw problem, analizując wybrane teksty literackie.
28. Trudny problem dziedzictwa sarmackiego w literaturze epok późniejszych – omów, charakteryzując wybrane przykłady.
29. Twórcza i destrukcyjna siła miłości w życiu człowieka. Omów na przykładach losy wybranych bohaterów literackich.
30. Rola lektur w kształtowaniu charakterów postaci literackich. Przedstaw problem, analizując wybrane przykłady.
31. Buntownicy w literaturze polskiego romantyzmu. Określ źródło i sens buntu wybranych bohaterów.
32. Motywy mitologiczne i ich funkcja w wybranych utworach literackich z różnych epok. Przeanalizuj problem na podstawie świadomie wybranych przykładów.
33. Przedstaw kreacje bohaterów, którzy doświadczyli okrucieństw II wojny i próbują odbudować świat wartości. Wykorzystaj utwory liryczne i epickie z literatury współczesnej.
34. Obrzędy i obyczaje ludowe w literaturze. Omów sposoby ich przedstawiania i funkcje w wybranych utworach.
35. Inspiracje antyczne w literaturze. Przedstaw i porównaj wędrówkę dwóch – trzech wybranych motywów.
36. Pamiętnik, dziennik, autobiografia jako formy pogranicza gatunków. Omów, na wybranych przykładach, uwzględniając kontekst biograficzny i historyczny.
37. Tematyka historyczna jako tworzywo literatury polskiej XIX i XX w. Omów wybrane przykłady literackie.
38. Jak, gdzie i co jadają bohaterowie literaccy? Scharakteryzuj motyw sztuki kulinarnej w tekstach literackich różnych epok.
39. Znaczenie tytułu, motto w utworze literackim – omów problem na wybranych przykładach.
40. Folklor jako inspiracja pisarzy w różnych epokach. Omów na wybranych przykładach.
41. Relacje między Bogiem a człowiekiem w literaturze różnych epok. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
42. Różne oblicza buntu w literaturze. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
43. Przyczyny obcości i samotności człowieka w świecie. Omów na wybranych przykładach literackich.
44. Natura w literaturze. Odwołując się do wybranych dzieł literackich, omów funkcje i sposoby opisu przyrody.
45. Literackie powroty do miejsc dzieciństwa i młodości. Omów na wybranych przykładach.
46. Postawy bohaterów literackich różnych epok wobec cierpienia. Omów na wybranych przykładach.
47. Młodość jako temat i problem. Omów na przykładzie literatury XIX i XX wieku.
48. Motyw śmierci w literaturze różnych epok. Omów na przykładzie wybranych utworów literackich.
49. Wesele i ślub w literaturze. Omów i scharakteryzuj, odwołując się do utworów literackich różnych epok.
50. Literatura faktu jako zjawisko kulturowe XX wieku. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do analizy i interpretacji wybranych esejów literackich pisarzy polskich.
51. Literackie reinterpretacje mitów antycznych. Na wybranych przykładach scharakteryzuj to literackie zjawisko.

52. Motto kluczem do interpretacji dzieła literackiego. Omów temat, analizując wybrane przykłady.
53. Literackie portrety tyranów. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
54. Żydzi, Rosjanie, Niemcy jako bohaterowie polskich utworów literackich różnych epok. Omów temat na wybranych przykładach.
55. Motyw gór i górskiego pejzażu w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
56. Dziecko jako bohater literackich utworów o wojnie i okupacji. Scharakteryzuj przeżycia i emocje wybranych postaci.
57. Polskie hymny- utwory o narodzie i jego tożsamości. Przeanalizuj wybrane teksty. Przedstaw ich wartość i sposób oddziaływania na zbiorowość.
58. Biografia jako klucz do odczytania twórczości wybranych autorów. Opracuj temat, analizując wybrane przykłady.
59. Literatura jako narzędzie walki z systemem totalitarnym. Omów zjawisko, odwołując się do wybranych utworów powstałych po drugiej wojnie światowej.
60. Słynne spory literackie. Na podstawie wybranych przykładów, zanalizuj ich wpływ na programy artystyczne poszczególnych epok.
61. Jednostka wybitna w literaturze i filozofii. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów literackich różnych epok.
62. Góry jako źródło inspiracji artystycznej. Omów na podstawie wybranych przykładów z różnych epok literackich.
63. Wojownik, rycerz, żołnierz. Omów wzory heroicznych postaci na wybranych przykładach z literatury.
64. Nauczyciel i uczeń w literaturze. Przedstaw na podstawie wybranych przykładów.
65. Odwołując się do wybranych przykładów, przedstaw nawiązania do twórczości Jana Kochanowskiego w literaturze polskiej.
66. Niepokoje ludzi schyłku wieku – dokonaj analizy zjawiska na przykładzie twórczości wybranych autorów.
67. Poeci walczący w powstaniu warszawskim. Porównaj ich losy i twórczość.
68. Od „Bogurodzicy” do religijnej poezji Twardowskiego. Przeanalizuj teksty wykorzystujące konwencję modlitwy w kontekście filozofii wybranych epok literackich.
69. Portret ojca w literaturze. Omów na przykładach wybranych utworów.
70. Pieniądze i ich siła. Zanalizuj, odwołując się do wybranych utworów literackich.
71. Sentymentalne widzenie świata. Na podstawie różnych przykładów zanalizuj zjawisko sentymentalizmu w literaturze.
72. Na wybranych przykładach omów zjawisko ewolucji dramatu jako gatunku literackiego.
73. Literackie wizerunki diabła. Przedstaw i omów na podstawie wybranych przykładów.
74. Cele podróży romantycznych bohaterów. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych utworów.
75. Niezwykły świat ballad. Zanalizuj temat, odwołując się do tekstów z romantyzmu, dwudziestolecia międzywojennego i współczesności.
76. Wspomnienia o wielkich ludziach. Na podstawie analizy twórczości wybranych pisarzy przedstaw i omów powody, dla których przypominają oni sylwetki wielkich ludzi.
77. „Nie ma zbrodni bez kary”. Przeanalizuj różne sposoby funkcjonowania motywu zbrodni i kary w wybranych utworach literackich.
78. Portret Żyda w literaturze polskiej. Przedstaw i porównaj sposoby realizacji tematu na podstawie wybranych utworów.
79. Polonez – walc - tango – chocholi taniec. Na wybranych przykładach literackich zanalizuj funkcjonowanie motywu tańca.

II ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

1. Wampiry w filmie, literaturze i sztuce. Określ ich funkcje w wybranych tekstach kultury.
2. Współczesna polska poezja śpiewana. Dokonaj analizy i interpretacji tekstów piosenek Jacka Kaczmarskiego, Starego Dobrego Małżeństwa lub innych wybranych artystów.
3. W jaki sposób pisarze i reżyserzy filmowi wykorzystywali motyw ślubu i wesela? Dokonaj analizy i interpretacji celowo dobranych przykładów.
4. Historia Polski w malarstwie i poezji. Przeanalizuj literackie i malarskie świadectwa dotyczące wybranych epizodów z historii Polski.
5. Różne adaptacje teatralne i filmowe *Dziadów* Adama Mickiewicza a literacki pierwowzór. Przeanalizuj odstępstwa od oryginału i nowatorskie rozwiązania sceniczne, określając celowość ich zastosowania.
6. Ruina jako motyw romantyczny. Określ funkcje literackich i malarskich ujęć ruiny w sztuce romantycznej.
7. Motyw drogi w literaturze i filmie. Określ funkcje motywu, interpretując wybrane przykłady różnych jego ujęć.
8. Dzieło literackie, a jego filmowa adaptacja. Przedstaw na wybranych przykładach, analizując celowo zgromadzony materiał.
9. Literackie i filmowe portrety matek. Omów różne kreacje macierzyństwa, odwołując się do celowo wybranych przykładów.
10. Biesiady, wesela, bale. Przedstaw role motywu w wybranych utworach literackich, malarskich i filmowych.
11. Sceny batalistyczne w literaturze, malarstwie i filmie. Przedstaw i porównaj sposób prezentacji.
12. Dialog z tradycją romantyczną w literaturze XX w. i filmie. Omów na wybranych przykładach.
13. Dawne i współczesne wzorce rodziny. Scharakteryzuj zagadnienie na podstawie literatury, filmu i serialu telewizyjnego.
14. Tekst literacki w teatrze – adaptacje, interpretacje. Przedstaw, analizując wybrane przykłady realizacji scenicznych.
15. Impresjonizm w malarstwie i literaturze. Wykaż podobieństwa i różnice na podstawie wybranych utworów literackich i dzieł malarskich.
16. Sceny miłosne w wybranych dziełach literackich, malarskich i filmowych. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
17. Obraz śmierci w literaturze, sztukach plastycznych i filmie. Przedstaw i omów, analizując wybrane dzieła.
18. Cierpienie jako temat wędrowny w literaturze i sztuce. Scharakteryzuj różne ujęcia tego problemu na celowo dobranych przykładach.
19. Realizm jako metoda kreowania świata w wybranych dziełach literackich i malarskich. Omów, analizując wybrane przykłady twórców XIX i XX w.
20. Motyw apokalipsy w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
21. Motyw kobiety w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
22. Malarstwo, rzeźba i architektura jako inspiracje dla literatury. Omów temat, analizując celowo dobrane utwory.
23. Obrazy miasta jako przestrzeni życiowej. Analiza porównawcza wybranych dzieł literackich i pozaliterackich.
24. Dziecko jako pośrednik między światem realnym a nadprzyrodzonym, omów problem na przykładach literackich i filmowych.
25. Jaki portret polskiego inteligenta wyłania się z literatury XX w. i filmu? Odpowiedz, analizując kreacje bohaterów wybranych dziełach.

26. Ludzie pracy w literaturze i malarstwie XIX i XX w. Omów problem, charakteryzując wybranych bohaterów.
27. Historia jako inspiracja literatury i malarstwa (np. Sienkiewicza i Matejki lub innych). Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
28. Pokolenie Kolumbów w komentarzu literackim i filmowym. Omów podobieństwa i różnice w sposobie przedstawienia, uwzględnij uwarunkowania literackie, historyczne, biograficzne.
29. Motywy biblijne jako temat różnych dziedzin sztuki. Przedstaw zjawisko, analizując wybrane teksty kultury.
30. Modele świętości w kulturze europejskiej. Omów problem, przywołując dzieła literackie, malarskie i filmowe.
31. Świat prowincji w opowiadaniach Brunona Schulza i obrazach Marca Chagalla. Porównaj wybrane dzieła literackie i malarskie.
32. Różne ujęcia motywu Sądu Ostatecznego w literaturze i sztuce. Odwołaj się do wybranych przykładów.
33. Motyw pożegnania w literaturze i sztuce. Przedstaw na wybranych przykładach różne ujęcia tego tematu w tekstach kultury.
34. Obrazy historii Polski w literaturze i malarstwie. Dokonaj analizy porównawczej dzieł Sienkiewicza i Matejki.
35. Motyw powstania styczniowego w literaturze i malarstwie. Zaprezentuj na przykładzie celowo dobranych tekstów kultury.
36. Obraz dziecka w literaturze i malarstwie XIX i XX w. Porównaj różne sposoby ujęcia tematu.
37. Motyw tańca śmierci w literaturze i malarstwie. Przedstaw jego najciekawsze realizacje.
38. „Nie szata zdobi człowieka” – symbolika stroju. Omów różne funkcje ubioru bohaterów literackich i ich związek z psychiką i zachowaniem człowieka.
39. Dramaty Szekspira jako źródło inspiracji dla literatury i filmu. Omów na wybranych przykładach.
40. Pierwowzory literackie i ich adaptacje filmowe lub telewizyjne. Omów, porównując wybrane przykłady.
41. Portrety kobiet i mężczyzn w literaturze i rzeźbie. Omów zmieniające się kanony piękna i kategorii w sztuce, analizując celowo wybrane teksty kultury.
42. Holocaust jako temat literacki i filmowy. Omów problem, analizując świadomie dobrane dzieła literackie i filmowe.
43. Andrzej Wajda jako interpretator najwybitniejszych dzieł polskiej literatury. Omów wybrane przykłady.
44. Inspiracje biblijne w filmach Krzysztofa Kieślowskiego. Na podstawie wybranych dzieł spróbuj ocenić realizację nakazów Dekalogu przez współczesnego człowieka.
45. Omów funkcjonowanie motywów tatrzańskich w literaturze i malarstwie Młodej Polski. Odwołaj się do celowo dobranych przykładów.
46. Motyw ogrodu. Na podstawie analizy wybranych dzieł przedstaw różne sposoby jego obrazowania w literaturze i malarstwie.
47. Maryja – Matka Boga i człowieka. Przedstaw i porównaj sposoby tworzenia wizerunku Matki Boskiej w wybranych utworach literackich i dziełach malarskich.
48. Orientalizm w literaturze i sztukach plastycznych. Omów zjawisko i sposób jego funkcjonowania na podstawie wybranych utworów.

III JĘZYK

1. Omów cechy języka współczesnych czasopism młodzieżowych, odwołując się do analizy tekstów z wybranego czasopisma(np. *Dziewczyna, Bravo*).
2. Różne środowiska – różne sposoby komunikowania się. Dokonaj analizy wybranych przykładów gwar środowiskowych.
3. Gwara jako wyraz tożsamości regionalnej. Dokonaj analizy wybranych tekstów gwarowych.
4. Przedstaw i scharakteryzuj różne typy stylizacji językowej i jej funkcję na przykładzie wybranych utworów.
5. Etykieta językowa różnych czasów i środowisk. Dokonaj analizy wybranych przykładów literackich.
6. Język potoczny w funkcji poetyckiej. Dokonaj analizy środków językowych i ich funkcji w wybranych tekstach poetyckich.
7. Neologizmy w utworach wybranych pisarzy. Przedstaw i omów ich funkcję w utworze.
8. Kryteria poprawności językowej współczesnej polszczyzny. Omów problem, analizując celowo dobrane teksty pisane i mówione.
9. Błąd językowy jako źródło komizmu. Dokonaj analizy celowo dobranego materiału językowego.
10. Omów perswazyjne funkcje języka na przykładzie tekstów propagandowych. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
11. Język w służbie satyry dawniej i dziś. Omów i oceń zagadnienie na wybranych przykładach.
12. Język instrukcji. Dokonaj analizy wybranych tekstów instruktażowych, uwzględniając ich poprawność i komunikatywność.
13. List jako gatunek literacki. Dokonaj analizy cech językowych celowo wybranych tekstów.
14. Scharakteryzuj panującą obecnie tendencję w nazewnictwie firm, omów na podstawie zgromadzonego materiału najczęściej wykorzystywane mechanizmy nazwotwórcze.
15. Zapożyczenie języków. Omów problem i oceń zasadność najnowszych zapożyczeń w języku polskim.
16. Tak mówią bohaterowie literaccy. Omów język wybranych postaci ze szczególnym uwzględnieniem cech ujawniających ich przynależność środowiskową i charakter.
17. Komizm słowny i sposoby jego realizacji. Omów problem na wybranych przykładach różnych autorów i epok.
18. Język prasy. Na wybranych przykładach omów różne odmiany stylu publicystycznego.
19. Dlaczego niektóre wyrazy stają się modne? Zanalizuj przykłady ze współczesnej polszczyzny.
20. Dokonując analizy języka różnych reklam, wyjaśnij, jaki obraz świata one kreują.
21. Dokonując analizy języka piosenek jednego z zespołów lat dziewięćdziesiątych, wyjaśnij zasadność doboru środka wyrazu.
22. Język ezopowy w literaturze XIX i XX wieku. Omów na podstawie wybranych przykładów.
23. Wykorzystując materiał językowy zebrany w trakcie wybranego blogu, przedstaw charakterystyczne cechy języka tej formy wypowiedzi.
24. Gwara podhalańska jako tworzywo literackie. Omów jej funkcjonowanie i cechy, odwołując się do wybranych tekstów.

Opracował zespół polonistów
przy ZSP nr 1 w Chojnie

Szkolna lista tematów na
wewnętrzny egzamin
maturalny z języka polskiego
w Zespole Szkół
Ponadgimnazjalnych
Nr 1 w Chojnie
– rok szkolny 2009/ 2010